

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ
ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ
ΤΗΣ ΓΕΝΕΤΗΣΙΟΥ ΖΩΗΣ ΤΩΝ ΕΦΗΒΩΝ

Ἡ αὐστηρά μεταξὺ ἔρωτος καὶ γενετησίου διαθέσεως ἡ αἰσθήματος διάκρισις κατὰ τὴν μέχρι τοῦδε ἔρευναν ἡμῶν δὲν στηρίζεται μόνον ἐπὶ δι' ἔννοιῶν γινομένης ἀφαιρέσεως. Τοῦναντίον μετ' ἐμφάσεως ἀνεδειξαμεν ὅτι οἱ δύο οὗτοι κύκλοι χωρίζονται ἀλλήλων ἐν τῇ αὐτοσυνειδησίᾳ τοῦ ἐφήβου. Τοῦτο δὲν σημαίνει ὅτι οὐδὲν κοινὸν ἔχουν πρὸς ἀλλήλους. Ἄλλ' ἀπὸ τῆς ἐπόψεως τῆς καθαρῶς περιγραφικῆς ψυχολογίας ἡ πορεία τῆς ἐξελέξεως, ὡς ἐκθέτομεν αὐτήν, ἀποτελεῖ τὸ τυπικὸν καὶ ἐν τῇ ἐννοίᾳ ἰδανικῆς ἐξελικτικῆς τυπολογίας τὸ κανονικὸν φαινόμενον.

Ἐκ τῆς μέχρι τοῦδε πραγματείας ἡμῶν ἔχει βεβαίως διασαφηνοσθῆ ἤδη ὅ,τι ἐν ἀρχῇ ἐξήραμεν, ὅτι δηλαδὴ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐξηγήσωμεν πάντα τὰ ψυχικὰ φαινόμενα τῶν χρόνων τῆς ἡβης ἀπὸ τῶν φυσιολογικῶν συμβαμάτων τῆς ἐξελέξεως. Ἐν τῇ ψυχικῇ ζώνῃ ἀναφαίνεται πληθὺς νέων ἀποχρώσεων τῆς ἀτομικῆς ὕφης, τὰς ὁποίας ἀδύνατον νὰ νοήσωμεν ὡς ποικιλίας ἀπλῶς τῆς γενετησίου ὀριμάνσεως, μεταβαλλομένης μετ' αὐτῆς. Ἐν γένει ἐκ καθαρῶς φυσικῶν συμβαμάτων οὐδὲν αὐστηρῶς εἰπεῖν δυνάμεθα νὰ «κατανοήσωμεν» ψυχολογικῶς. Εἰς τὰς νοήματος ἐκφραστικὰς συναφείας καὶ — ἀπὸ τῆς ἐπόψεως τοῦ παρατηρητοῦ — εἰς τὰς συναφείας τὰς ἀπεργαζομένας τὴν κατανόησιν μεταβολαί τοῦ σωματικοῦ βίου ἐπέρχονται μόνον ὅταν ἡ «βιοῦνται» ὑπὸ τοῦ ἀτόμου αὐτοῦ, ὅταν λοιπὸν καθίστανται στιγμαί ἐν τῷ συνόλω βίῳ τῆς ψυχῆς, αὐτοῦ, ἢ δύνανται νὰ ἐρμηνευθοῦν ὡς στοιχεῖα ψυχοφυσικοῦ τινος ἐξελικτικοῦ ὄλου ἀπὸ τῆς ἐπόψεως ὑπερβεβηκυίας (ὑπερατομικῆς) τελολογίας.

Ἐὰν περιορισθῶμεν εἰς τὸ πρῶτον, τὸ ἐρώτημα τίθεται ἀπλῶς ὡς ἐξῆς: Πῶς βιοῦνται ὑπὸ τοῦ ἰδίου τοῦ ἐφήβου τὰ ἐκ τοῦ σώματος ἐξηρητημένα γενετήσια φαινόμενα; Ἐν σχέσει πρὸς τὸ δεύτερον ἀρκοῦνται συνήθως εἰς ἰσχυροτάτην τινά, ἐκ τῆς δημώδους ὑλοφροσύνης εἰλημμένην μεταφυσικὴν, χωρὶς νὰ σκέπτονται ὅτι ἡμιτελής δρόμος βλάπτει ἐξ ἴσου καὶ τὴν μέθοδον καὶ τὴν φιλοσοφίαν. Γενομένου ἅπαξ ἀποδεκτοῦ ὅτι ἡ φύσις ἐπιδιώκει διὰ τῶν σωματικῶν καὶ ψυχικῶν ἐκείνων φαινομένων τῆς ἐξελίξεως σκοπὸν τινά, θὰ ἦτο δυνατόν καὶ νὰ διανοηθοῦν περὶ τῆς σπουδαιότητος τῶν σκοπῶν τούτων διανοήματα βαθύτερα πῶς τοῦ προβληθέντος, κατὰ τὸ ὅποιον ἡ φύσις ἐνδιαφέρεται μόνον διὰ τὴν παρασκευὴν τοῦ ὠαρίου τοῦ θήλεως καὶ τοῦ σπέρματος τοῦ ἀρρενος πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς παραγωγῆς νέου φυσικοῦ ὄργανισμοῦ.

Ἀπὸ τῆς ἐπόψεως τῆς φυσιολογίας ἤδη ὁ καθορισμὸς τῆς εἰσόδου τῆς ἥβης παρὰ μὲν τοῖς κορασίοις ἀπὸ τῆς πρώτης ἐμμήνου ροῆς, παρὰ δὲ τοῖς μείραξιν ἀπὸ τῆς πρώτης ἀποσπεματώσεως ἀποτελεῖ μέθοδον ὄλως ἐξωτερικὴν καὶ ἀνεπαρκῆ. Οὕτω προβαίνει μόνον ἡ παντάπασι δημώδης φυσιολογία. Ἡ νέα ἰατρικὴ ἐπιστήμη κατήντησεν εἰς λεπτομερεῖς καὶ πολυτίμους διακριβώσεις περὶ τῆς σημασίας τῆς ἐσωτερικῆς ἐκκρίσεως διὰ τὴν καθόλου ἐξέλιξιν τοῦ ἀνθρωπίνου ὄργανισμοῦ, ἰδίᾳ δὲ διὰ τὴν ἐπιτάχυνσιν ἢ τὴν ἐπιβράδυνσιν τῆς ἥβης. Οὐδὲ κατ' ἐλάχιστον ἀμφιβάλλω ὅτι τὰ φυσιολογικὰ ταῦτα φαινόμενα σχετίζονται πρὸς τὰς ψυχικὰς μεταβολάς, εἴτε ὡς μέρη μιᾶς συνολικῆς λειτουργίας εἴτε ὡς ἀποτελοῦντα ἓν καὶ τὸ αὐτὸ πρᾶγμα, ἀπὸ διαφόρων ἐπόψεων θεωρούμενον. Ἀμύνομαι μόνον ἐναντίον δύο θεωριῶν ἐναντίον τῆς βαναύσου ὑλιστικῆς, τῆς διδασκούσης ὅτι ἡ ψυχικὴ ἐξέλιξις εἶναι «ἀπλή» ἀντανάκλασις, «ἀπλοῦν» φαινόμενον συνοδεῦον τὴν σωματικὴν ἐξέλιξιν, ἥτις μόνη ὑφίσταται πραγματικῶς. Ἐπειτα δὲ ἐναντίον τῆς ὑψηλοτέρας, ἀλλ' ὡσαύτως σφαλερᾶς δόξης, τῆς ἰσχυριζομένης ὅτι δυνάμεθα νὰ «κατανοήσωμεν» τὰς ψυχικὰς μεταβολὰς ἐκ τῆς τὸ πρῶτον νῦν ἀναφαινομένης ἢ ἐντεινομένης ἐνεργείας τῶν ἀδένων. Διότι «κατανοητόν,» π. Ἐ. ἐκ συναρτήσεων νοήματος δηλωτικῶν ἐρμηνευτῶν καθίσταται πᾶν ψυχικόν, μόνον ἀφ' οὗ γίνῃ στοιχεῖον βιώσεως εἴτε ἀμέσως εἴτε

ἐμμέσως, δι' ἐρεύνης δηλ. καὶ ἐπισκέψεως. Ἄλλως τε ἡ ψυχικὴ πλευρὰ περιέχει ἤδη καὶ παρὰ τῷ ἐφήβῳ αὐτῷ τεράστιον πλεόνασμα, ὑπερβαῖνον κατὰ πολὺ τὰ ἀπλῶς τὰς γενετησίους ἀλλοιώσεις συνοδεύοντα φαινόμενα. Ἡ μέχρι τοῦδε ψυχολογία τῆς ἡβης ἀπέτυχε, ἐπειδὴ δεσμευθεῖσα σιωπηρῶς εἰς ὑλόφρονα δόγματα δὲν ἐτόλμα νὰ ἐκβῆ ἐκείνων, ὅσα ἐφαίνοντο ἠσφαλισμένα διὰ τῶν φαινομένων τῆς σωματικῆς ἀντιστοιχίας καὶ συσχετίσεως.

Τὸ κύριον πρόβλημα τοῦ κεφαλαίου τούτου συνίσταται λοιπὸν εἰς τοῦτο, ποῖα δηλ. εἶναι ἡ σχέσις τῶν εἰς τὴν γενετήσιον ὄρμην ἀναφερομένων εἰδικῶν βιωμάτων πρὸς τὴν σύνολον ψυχικὴν ὑφὴν τῶν ἐτῶν τῆς ἐξελιξεως. Κατὰ τὴν πραγματείαν αὐτοῦ θὰ ἀποφύγω τὴν ἐρασιτεχνικὴν ἐπέμβασιν εἰς τὰ πεδία τῆς ἐρεύνης καὶ τῆς ἐμπειρίας τοῦ ἱατροῦ, πρὸ πάντων τὴν ἀκριβεστέραν ἐνασχόλησιν περὶ τὴν παθολογίαν τῆς γενετησίου ὄρμης, περὶ τῆς ὁποίας δύο τινὰ γνωρίζω ἐπίσης καλῶς, τὸ μὲν ὅτι εἶναι πολὺ διαφωτιστικὴ διὰ τὰ κανονικὰ φαινόμενα, τὸ δὲ ὅτι ἀποτελεῖ πολλαχῶς ἔτι πεδῖον αὐθαιρέτων πλασμάτων καὶ φαντασιοκοπημάτων, εἰδὸς τι «ἐντυπωσιακῆς ἐπιστήμης».

Ἄλλ' ἵνα δυνηθῶμεν νὰ πληρώσωμεν τὸ οὕτω περιορισθὲν ἔργον ἡμῶν εἶναι ἀπαραίτητος παρατήρησις τις περὶ τῆς ἐννοίας τῶν γενετησίων. Νομίζω ὅτι μετεχειρίσθησαν αὐτὴν ὑπὸ τρεῖς σημασίας. Λίαν στενὴ εἶναι ἡ πρώτη, κατὰ τὴν ὁποίαν γενετήσια καλοῦνται ἐκεῖνα μόνον τὰ ψυχοφυσικὰ φαινόμενα, τὰ ὁποῖα σχετίζονται πρὸς τὴν φυσιολογικῶς δυναμένην νὰ διακριβωθῇ διαφορὰν τῶν φύλων καὶ τὰς πράξεις τῆς ἀναπαραγωγῆς. Μέγας ἀριθμὸς σωματικῶν καὶ ψυχικῶν φαινομένων, τὰ ὁποῖα ἀνήκουν ἀναμφιλέκτως εἰς τὴν αὐτὴν σφαῖραν καὶ τὰ ὁποῖα διαδραματίζουσι σπουδαῖον μέρος κατὰ τὴν περίοδον ἀκριβῶς τῆς ἡβης, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ὑπαχθοῦν ὑπὸ τὸν ὅρον τοῦτον· αἱ γενετήσιοι βιώσεις τῶν παιδων, ὁ σοδομισμὸς, ὁ αὐνανισμὸς, ὁ φετιχισμὸς κλπ.

Εὐρυτάτη εἶναι ἡ ὑπὸ τοῦ S. Freud προβληθεῖσα ἐννοία, ἡ ὁποία οὐ μόνον ἐμπεριέχει πάσας ταύτας τὰς φυσικὰς καὶ ψυχικὰς διαστροφάς, ἀλλὰ καὶ περιλαμβάνει πάσας τὰς ἡδονικῶς ἐρεθιστὰς ζώνας τοῦ σώματος καὶ πάντα τὰ εἶδη τῆς προσκλήσεως

τῆς ἡδονῆς (libido) πρὸς τὸ συμφέρον ἀκριβῶς θεωρίας τινὸς τῆς ἐξελίξεως τῶν κατὰ τὴν γενετήσιον ὄρμην. Ἄλλ' ὁ Freud—παρὰ τὴν ἐνίοτε ἐλλιπῆ διάκρισιν μεταξύ τῶν ὄρμῶν τοῦ Ἐγὼ καὶ τῶν γενετησίων ὄρμῶν—προβαίνει καὶ πολὺ περαιτέρω, θεωρῶν τὴν περιοχὴν τῶν ὄρμῶν τούτων ὡς τὸν πυρῆνα τοῦ βίου καθόλου καὶ ὑπολαμβάνων τὸ πνευματικὸν κατὰ πάσας αὐτοῦ τὰς μορφὰς ὡς «ἀπλᾶς» μεταλλαγὰς ἢ ἐξυψώσεις καὶ ἐξευγενισμοὺς τοῦ πρωτογενοῦ τούτου φαινομένου (παναφροδισία, Pansexualismus).

Τὴν τελευταίαν ταύτην διὰ πασιδήλου βίας καὶ μετὰ καταφανῶν ἐν τῇ θεωρίᾳ σφαλμάτων κατορθουμένην πλάτυνσιν δὲν συμμερίζομεθα, ἀλλὰ προχωροῦμεν μόνον μέχρι μέσης τινὸς ἐννοίας. Δι' ἡμᾶς γενετήσια ἐν μὲν τῇ περιοχῇ τῶν ψυχικῶν φαινομένων σημαίνουν τὸ σύμπλεγμα βιωμάτων καὶ ὄρμῶν, τὰ ὁποῖα διακρίνει εἰδικῶς ἐξηλλαγμένον εἶδος ὑλικῆς εὐαρεστήσεως (libido), ἐν δὲ τῷ συστήματι τοῦ σώματος πάντα τὰ ὄργανα καὶ πάσας τὰς λειτουργίας, ἐφ' ὅσον ἐμφανίζονται διαρκῶς ἢ εὐκαιρίας τυχούσης συνδεδεμένοι πρὸς τὸν εἰδικὸν τοῦτον κύκλον τῶν βιωμάτων.

Τὸ κέντρον τῆς ψυχοφυσικῆς ἐπὶ μέρους ὑφῆς, τὴν ὁποίαν χαρακτηρίζομεν ὡς γενετήσιον πεδίον, ἀποτελοῦν φυσικῶς μὲν τὰ γεννητικὰ ὄργανα ἀνατιρρήτως, ψυχικῶς δὲ ἐκεῖναι αἱ κατ' αἰσθησιν διεγέρσεις, τὰς ὁποίας συναισθανόμεθα ὡς ἐν ἐκείνοις ἐντετοπισμένας. Οὕτω βλέπομεν τὰ πράγματα ἀπὸ τῆς ἐπόψεως τῆς τελείας, εἰς τὸ τέρμα τῆς ἐξελίξεως αὐτῆς ἐξικομένης ὑφῆς. Δὲν ἀποκλείεται ὅτι προηγοῦνται στάδια, κατὰ τὰ ὁποῖα δὲν συνέβη ἀκόμη αὕτη ἢ σταθεροποιήσις καὶ διαφόρησις.

Κατὰ παλαιότεραν τινὰ δόξαν τὸ γνῶρισμα ἀκριβῶς τῶν ἐτῶν τῆς ἡβῆς ἐγκείται εἰς τοῦτο, ὅτι νῦν τὸ πρῶτον ἀποβαίνουν τὰ γεννητικὰ ὄργανα ἱκανὰ πρὸς λειτουργίαν, δυνάμει εἰδικῆς αὐτῶν ἀναπτύξεως, καὶ ὅτι νῦν τὸ πρῶτον ἀναφαίνονται ψυχικαὶ διεγέρσεις γενετήσιον χαρακτῆρα κεκτημένα. Ἡ γνῶμη αὕτη εἶναι καθ' ἑαυτὴν ἀπίθανος. Διότι τοιαῦται καταστροφὰ μετὰ παντελῶς αἰφνιδίων νεοπλασμάτων οὐδαμῶς ἢ σπανιότατα συμβαίνουν ἐν τῷ φαινομένῳ τῆς ἐξελίξεως. Ἐκ καθαρῶς μεθοδικῶν λόγων ἤδη ὀφείλομεν νὰ προϋποθέσωμεν ὅτι τὸ κατὰ τὸ φαινόμενον αἰφνίδιον

τοῦτο ἔχει παρὰ ταῦτα προσδοκηθῆ ἀνεπαισθήτως, ὀργανικῶς μὲν διὰ βαθμιαίας, ἀλλὰ μὴ ἐκδηλουμένης εἰσέτι ἀναπτύξεως λειτουργιῶν, ψυχικῶς δὲ δι' ἀσαφῶς συνειδητῆς ἔτι φορᾶς διαθέσεων, συναισθημάτων, ὁρμῶν.

Ἡμᾶς ἐνδιαφέρει μόνον ἡ ψυχικὴ πλευρά. Ὁ Aldert Moll προέβαλεν ἀνεξαρτήτως τῆς ψυχαναλυτικῆς σχολῆς καὶ διὰ γεγονότων ἐτεκμηρίωσε τὴν θεωρίαν, ὅτι ἤδη κατὰ τὴν παιδικὴν ἡλικίαν ὑπάρχει γενετήσιος βίος. Δὲν δυνάμεθα νὰ ὑπαγάγωμεν πάντα τὰ φαινόμενα τοῦ εἴδους τούτου ὑπὸ τὴν ἐποψίν τῆς νοσηρὸν χαρακτηῖρα φερούσης προώρου ἀναπτύξεως. Παθολογικαὶ περιπτώσεις δεικνύουσιν κατὰ κανόνα εἰς ἠδξημένον μόνον βαθμὸν ὅ,τι ὑπάρχει πανταχοῦ ὑπὸ μορφήν προδιαθέσεως. Καὶ ἐνταῦθα πρέπει νὰ ἐφαρμόζεται ἡ ἀρχὴ τῶν συνεχῶν μεταβάσεων ὡς ἀξίωμα διέπον τὴν ἔρευναν. Οὐδ' ὁ περὶ ταῦτα ἰδιώτης δύναται νὰ ἀμφισβητήσῃ ὅτι ὁ παῖς δεικνύει τοῦλάχιστον εἶδος τι γενετησίου περιεργείας καὶ ὅτι πρὸς τούτοις κατὰ τρόπον ὅπως ἀφελῆ ἐκδηλοῖ πρὸς ὅ,τι καλοῦμεν ἀπρεπὲς ἐνδιαφέρον, ὅπερ καταφανέστατα συνοδεύεται ὑπὸ εὐαρέστων διεγέρσεων. Ὁ ἡδονικὸς χαρακτήρ τῶν διεγέρσεων τούτων χαρακτηρίζεται αὐτὰς ὡς γενετησίους. Δι' ἡμᾶς οὐσιώδη σημασίαν κέκτηνται δύο γεγονότα.

1. Ὁ γενετήσιος βίος τῶν παιδῶν ἐμφανίζεται ὡς φορὰ τις τῶν ὁρμῶν καὶ τῶν βιωμάτων μὴ διαφορηθεῖσα ἀκόμη. Ἡ ἐπὶ τῷ γυμνῷ καθόλου εὐαρέστησις, ἰδίᾳ τῶν περὶ τὰ γεννητικὰ ὄργανα μερῶν, τόσον περὶ τοῦ ἰδίου ὅσον καὶ περὶ τοῦ ξένου σώματος προκειμένου, ἐκδηλοῦται μετ' ἀρκετῆς πολλάκις ἰσχύος. Ἡ ὁρμὴ, ἣτις ὑποκρύπτεται τυχὸν ἐνταῦθα, εἶναι ὁρμὴ τυφλὴ καὶ ψηλαφῶσα ἀκόμη, ὁρμὴ ζητοῦσα ἀορίστως τὸ ἀντικείμενόν της. Ἀλλὰ καὶ τὸ σῶμα καὶ ἡ φαντασία εἶναι προφανῆς ὅτι ἐρεθίζονται ἡδονικῶς. Ἐὰν καὶ κατὰ πόσον τὸ «πιπίλισμα» τοῦ δακτύλου παρὰ τῷ βρέφει, βραδύτερον δὲ τὸ «μάσσημα» τῶν ὀνύχων, ἀνήκουν εἰς τὸν κύκλον τοῦτον ἐπιθυμῶ νὰ ἀφήσω ἐσκεμμένως ἀνοικτόν. Δὲν ἐπιτρέπεται νὰ περιλαμβάνωμεν εἰς αὐτὸν πᾶσαν περιπτύξιν καὶ πάντα ἀσπασμόν. Ἀλλ' ἡ κυρίως γενετήσιος ὁρμὴ πρὸς ἐπαφήν ὑπάρχει ἤδη. Νομίζω μόνον ὅτι ἀπὸ τῆς ἐπόψεως τῆς ἐξελικτικῆς ψυχολογίας εἶναι ἐσφαλμένον νὰ συσχετίζωμεν τὰς ἐπι-

σχέσεις τῆς ὀρμῆς ταύτης πρὸς ἐπιδράσεις τῆς ἀγωγῆς, μάλιστα δὲ πρὸς ἠθικὰς παραστάσεις. Βεβαιώτερον εἶναι ὅτι ἐν αὐτῇ τῇ ψυχικῇ ὕφῃ ἐνυπάρχει συγχρόνως μετὰ τῆς ὀρμῆς ταύτης τι ὅπερ ἀναχαιτίζει αὐτήν, ἡ μεγάλη αἰδημοσύνη ἐναντι τῆς συνόλου ταύτης ζώνης, ἐκδηλουμένη ὡς «ἐνοχος» συνείδησις καὶ ὅταν ἐλλείπη πᾶσα κυρίως «γνώσις». Τὸ στοιχεῖον τοῦτο παρεῖδεν ὑπὲρ τὸ δέον ἢ ψυχανάλυσις τοῦ Freud.

2. Ἐὰν ἡ δύναμις τῆς πρὸς διέγερσιν καὶ βίωσιν παρούσης ταύτης ἰκανότητος τοῦ παιδὸς ὑπερενταθῇ διὰ πρωτῶν ἰσχυρῶν ἐντυπώσεων, γεννᾶται ψυχοφυσικὸς κλονισμὸς, ὅστις ἕνεκα τῆς πρὸς ἀτύχημα ἀναλογίας αὐτοῦ καλεῖται γενετήσιον «τραῦμα». Δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ βλέπη πάντοτε ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος ἢ νὰ ὑπομένῃ γενετησίους πράξεις· καὶ ἡ θεὰ ἀπογυμνώσεων, σκηνῶν ξυλοκοπήματος (ἐνθυμητέον τὴν παιδικὴν ἡλικίαν τοῦ Ρουσσώ) ἢ εἰκότων διεγειρουσῶν τὴν φαντασίαν, δύναται νὰ ἀσκήσῃ τοιαύτην ἐπίδρασιν ἐπὶ τοῦ ἀόπλου καὶ ἀπροφυλάκτου θυμικοῦ. Ἡ νεωτάτη περὶ τὴν ἐξέλιξιν ἔρευνα κατήντησεν εἰς σπουδαῖον πόρισμα, ἀδιάβλητον κατὰ τὴν γνώμην μου, ὅτι δηλ. τοιαῦτα πρόωρα γενετήσια βιώματα τείνουν νὰ καθηλωθοῦν καὶ σταθεροποιηθοῦν ἐν τῇ ἐπιμέρους ὕφῃ τοῦ γενετησίου κύκλου τῶν βιώσεων καὶ νὰ καθορίζουν εἰς τὸ διηνεκὲς τὴν σύνολον ἐν τῷ μέλλοντι φορὰν τῶν ὀρμῶν. Ἴσως μάλιστα ἐπιτρέπεται νὰ προβῶμεν μετὰ τῶν ψυχαναλυτικῶν περαιτέρω ἔτι καὶ νὰ ἰσχυρισθῶμεν μετ' αὐτῶν ὅτι ἡ σύνολος ἀδιαφόρητος γενετήσιος διάθεσις παραμένει ὑφισταμένη ἐν τῷ ὑποσυνειδήτῳ, παρέχουσα καὶ κατ' αὐτὴν τὴν καλουμένην ὄριμον ἡλικίαν τὰ μέσα, διὰ τῶν ὁποίων ἐπιζητεῖται ἀναπληρωματικῇ, ὑποκατάστατος γενετήσιος ἰκανοποίησις, ὅταν ἡ εἰς τὰ ὄριμα ἔτη ἰδιάζουσα κανονικὴ γενετήσιος ἐνέργεια δὲν ἐπιτυγχάνεται ἢ δὲν εἶναι ἐφικτή. Ὁ Freud εἶναι διατεθημένος νὰ ἐρμηνεύσῃ ἀπὸ τῆς ἐπόψεως τῆς θεωρίας τῆς ἐξελίξεως ὀρμώμενος πάσας τὰς διαστροφὰς κατὰ τοιοῦτον τρόπον, ὥστε νὰ ἐμφανίζουσιν εἶδος τι ὑποτροπῆς ἢ παραμονῆς (καθηλώσεως) ἐπὶ τῆς συγκεχυμένης βαθμίδος τῆς γενετησίου ζωῆς τῶν παιδῶν. Ἀδυναμισμὸς, σοδαμισμὸς, ἐπίδειξις τῶν γεννητικῶν ὀργάνων, μαζοχισμὸς, σαδισμὸς, κ.λ.π. θὰ ἔπρεπε νὰ κατανοηθοῦν ἀπὸ τῆς ἐπόψεως ταύτης τῆς ἐπισχέσεως

τῆς ἐξελιξέως. Δὲν τολμῶ νὰ κρίνω ἂν ἡ θεωρία αὕτη εἶναι πλήρως ἀσφαλῆς καθ' ἑαυτήν. Ἄλλα βέβαιον εἶναι τοῦτο, ὅτι τὸ μεταβατικὸν στάδιον τῆς περιόδου τῆς ἡβῆς ἐμφανίζει τὰς μᾶλλον παραδόξους ταλαντεύσεις πρὸς τὰ φαινόμενα ἐκεῖνα καὶ ὅτι δι' αὐτὴν ἡ προσέγγισις πρὸς τὰς διαστροφὰς ταύτας, ἔστω καὶ ἐν οἰσθηλατήμασι τῆς φαντασίας μόνον, ἀνήκει ἔτι εἰς τὴν περιοχὴν ἐξελιξέως, ἣ ἧ οποία δύναται νὰ ἀποβῇ ἐν τῷ μέλλοντι καθ' ὀλοκληρίαν ὑγιῆς. Καὶ ἐνταῦθα ὡσαύτως ἐμφανίζεται πάλιν εἰς ἡμᾶς ἡ εἰκὼν, καθ' ἣν ἡ φύσις φαίνεται τρόπον τινὰ πειραματιζομένη μετὰ πολλῶν ἐνδεχομένων, ἐκ τῶν ὁποίων ἐκλέγει τέλος ἐν εὐνοϊκῇ περιπτώσει τὰ κεκτημένα τὴν ὑψίστην ἀξίαν.

Πρὶν ἐπιληφθῶμεν λεπτομερέστερον τῶν φαινομένων τούτων, ἀνάγκη νὰ ἀκολουθήσωμεν τὴν κυρίαν γραμμὴν. Ὡς τοιαύτην δεχόμεθα τὴν περίπτωσιν, κατὰ τὴν ὁποίαν δὲν ἔχουν εἰσέλθει ἀκόμη εἰς τὴν συνείδησιν ἰσχυρά, σαφῶς γενετήσιον χαρακτῆρα φέροντα βιώματα. Πῶς λαμβάνομεν ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἐμπειρίαν τῆς πρώτης αὐτῶν εισόδου;

Ἡ γενετήσιος ἀφύπνισις τελεῖται συχνὰ ἀλματωδῶς, συνωσμένη ἴσως ἐντὸς μιᾶς στιγμῆς, τὴν ὁποίαν εἶναι δυνατόν νὰ ὀρίσωμεν ἀκριβῶς. Θὰ ἀνέμενέ τις ὅτι ἡ *vita nuova* αὕτη, ἐπειδὴ μάλιστα καὶ συνοδεύεται ὑπὸ ἰσχυρῶν συναισθημάτων εὐαρεστήσεως, θὰ ἐβιοῦτο καὶ ὡς πηγὴ ἀδολωτάτης μακαριότητος· θὰ ἔτεινέ τις νὰ προῦποθέσῃ ὅτι ἐξ αὐτῆς θὰ κατηυγάζετο ὀλοκληρὸς ὁ βίος ὑπὸ εὐεργετικοῦ καὶ ἐξιδανικεύοντος φωτός. Τοῦτο κατ' οὐδένα τρόπον συμβαίνει. Τοῦναντίον τὸ πρῶτον συναίσθημα, ὅπερ συνοδεύει τὴν διάρρηξιν τοῦ περικαλύμματος τῶν «μυστηρίων» τούτων, εἶναι *φρίκη* καὶ *ἐκπληξις*. Πρὸς τοῦτο δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ ὑπάρχῃ ἔνοχος συνείδησις καὶ ἀκόμη ὀλιγώτερον ἐπίδρασις τῆς ἀγωγῆς· ἀπλῶς τοῦτο τὸ βλέμμα, ὅπερ ρίπτεται ἐπὶ τὸ κατὰ φύσιν μεταφυσικόν, φέρει τόσον σκοτεινὸν χρῶμα. Μὴ εἴπη τις ἐνιστάμενος ὅτι ὑπάρχουν πολλοὶ ἔφηβοι, οἱ ὅποιοι ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας γνωρίζουν τὸ θέλημα τῶν ἡδονῶν τούτων ἐν τῇ φαντασίᾳ καὶ ἐν τῇ πραγματικότητι ἡδυπαθῶς μόνον καὶ ὅτι συνεπῶς ἐπιθυμοῦν μόνον αἰεὶ νέαν ἱκανοποίησιν. Ὑπάρχουν πανταχοῦ φύσεις, ὧν τὸ βάθος τῆς βιώσεως εἶναι τόσον μικρόν, ὥστε

μόνον τὴν καθαρῶς ὕλικὴν εὐαρέστησιν αἰσθάνονται, οὐδαμῶς προσέχουσαι εἰς τὴν συνοδευούσαν κίνησιν τῆς ψυχῆς των. Τὸ κύριον εἶναι τοῦτο, ἔαν εἶχον προσέξει εἰς τοῦτο κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς ἀφυπνίσεως ἢ ἔαν ἠδύναντο νὰ μνησθοῦν τῶν πρωιμωτάτων τούτων ἀποχρώσεων τοῦ βιώματος, θὰ συνέβαινε δ,τι ἐξεφράσθη ἐνταῦθα. — Ἀπλῆ ἐκ τῶν προτέρων συναρμολόγησις ἰδεῶν θὰ ἀδῆγει εἰς τὴν πίστιν, καθ' ἣν ἡ κατάφασις τῆς ζωῆς ἢ ἐν τοῖς γενετησίοις ἐνυπάρχουσα, ὀφείλει ἀπὸ τῆς πρώτης ἀρχῆς νὰ γίνεται αἰσθητῆ ἐνθουσιαστικῶς, μετὰ εἶδους τινὸς συναισθήματος ἀναγεννήσεως Ἀλλ' ἡ ψυχολογικὴ παρατήρησις δεικνύει τὸ ἐναντίον. Οἱ ὀρθολογισταὶ ἀντιτείνουσι ὅτι ἐν τούτῳ ἐκδηλοῦται μόνον ἡ ἐπίκτητος καὶ ὑπὸ τῆς ἀγωγῆς καλλιεργηθεῖσα φυγοκοσμία τοῦ χριστιανισμοῦ, ἡ ὁποία διέπλασεν οὕτω τοὺς ἀνθρώπους διὰ μακροαἰῶνος ἐπιδράσεως. Εἰς τούτους ἀπαντῶ ὅτι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει παραμένει ἀνεξήγητος καὶ ἡ θεμελιώδης ροπή αὐτοῦ τούτου τοῦ χριστιανισμοῦ. Ἐν αὐτῇ ὀφείλει νὰ περικλείεται αἰονοδήποτε αἰώνιον ἐλατήριον βιώματος. Δὲν θὰ ἐνοεῖτο πῶς ὁ χριστιανισμὸς ἐνίκησεν οὕτω ταχέως ἀποκρούων πᾶν κατ' αἰσθησιν καὶ πᾶν φυσικόν.

Ἀλλ' ὁπόθενδήποτε καὶ ἂν κατάγεται ὁ τρόπος οὗτος τῆς βιώσεως πρέπει νὰ περιγραφῆ λεπτομερέστερον. Ἀκριβέστερον ἐξετάζοντες τὸ πρᾶγμα βλέπομεν ὅτι ἐν τῇ ὕλικῇ ἡδονῇ (libido) καθ' ἑαυτὴν δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐνυπάρχη τοιαύτη φρίκη. Πολὺ μᾶλλον δ,τι τὸ πρῶτον παρέχει εἰς τὴν γενετήσιον βίωσιν ἐν γένει τὸ ἰδιόρρυθμον τοῦτο θέλητρον τοῦ ἐν αὐτῷ δελεάζοντος καὶ φρικώδους εἶναι αἰ πρὸς τὸ πνευματικὸν ἀκτινοβολήσεις. Ἐὰν ἀπὸ τῆς γενετησίου ζωῆς, ἥτις πληροῖ τὸν νεώτερον συνήθη ἀνθρώπον κατὰ τὸ ἥμισυ, ἀφαιρέσωμεν τὴν συμμετοχὴν τῆς φαντασίας, τ.ἔ. τὸν πέπλον τοῦ μυστηρίου καὶ τοῦ ψυχικοῦ θελήτρου, δ,τι ὑπολείπεται εἶναι τόσο κοινὸν ὅσον τὸ τρῶγειν καὶ τὸ πίνειν ἢ ἄλλαι τοῦ σώματος ἱκανοποιήσεις. Ἄλλαις λέξεσι: περὶ τὰ γενετήσια συμβαίνει δ,τι περίπου καὶ περὶ τὸν ἔρωτα· καὶ ἐν τοῖς γενετησίοις ἐνυπάρχει πάντοτε μέρος τι ἐκ τοῦ κοσμικοῦ μυστηρίου. Ἀλλ' ἐν ᾧ ὁ ἔρως ἀνάγει πρὸς τὴν ἀπολλώνειον σφαῖραν τοῦ φωτός, φαίνονται κατάγοντα τὰ γενετήσια εἰς τὴν διονυσιακὴν

σφαῖραν τοῦ σκότους. Μόνον ὅπου ἀμφότερα ταῦτα ἐνοῦνται π λ ῆ ρ ω ς, τὰ πράγματα μεταβάλλονται. Ἡ ἀπλή ἀφύπνις τῆς γενετησίου ὁρμῆς, παρά τῷ ἐφήβῳ μάλιστα κεχωρισμένη τοῦ ἔρωτος, εἶναι ἀποκάλυψις ζοφερῶν μυστηρίων. Ἡ πρώτη ἐντύπωσις εἶναι ὅτι τρόπον τινά ὁ «δόλος» οὗτος τῆς «φύσεως» ὅπως φθάσῃ εἰς τὴν ζωὴν, δὲν εἶναι ἄξιος αὐτῆς καὶ ὡσάν ἤδη νὰ α ἰ σ χ ὄ ν ε τ α ἰ τ ι ς μετ' αὐτῆς συγχρόνως διὰ τὰ γεγονότα ταῦτα. Ἡ βαθυτέρα αἰδῶς ἀφυπνίζεται ἀμα τῇ νέᾳ κατευθύνσει τῶν βιωμάτων, μάλιστα δὲ ἐνυπάρχει κυρίως εἰπεῖν ἀμέσως ἐν αὐτῇ. Τὸ φαινόμενον τοῦτο πιστοῦται διὰ τῶν ἀεὶ ἐπαναλαμβανομένων μύθων, οἵτινες ἀ ν α β λ α σ τ ἄ ν ο υ ν ἐκ τοιούτων ριζῶν τῆς βιώσεως (ἀντὶ νὰ προκαλοῦν ἀντιστρόφως αὐταὶ τεχνητῶς, πρῶτον τὸν τοιοῦτον τρόπον βιώσεως): διὰ τῶν περὶ πτώσεως διηγήσεων καὶ τῶν περὶ τῆς γνωρίσεως τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ κακοῦ, ἧτις ἀνεφάνη τὸ πρῶτον διὰ τῆς γενετησίου ἀφύπνισεως.

Ἐὰν νῦν διὰ πάντων τούτων ἀμύνηται ἑαυτῆς ἡ φύσις, ἵνα προφυλάξῃ ἀπὸ τῶν μὴ ἐμπεροφημένων πνεύματος πράξεων τῆς ἀναπαραγωγῆς, δὲν τολμῶ νὰ κρίνω. Περὶ τοῦ ἄλλου ὁμῶς τούτου εἶμαι βέβαιος, ὅτι ἡ αἰδῶς καὶ ἡ μυστικότητα, αἵτινες παρατηροῦνται κατὰ τὰ βιώματα ταῦτα, ἔχουν στενωτάτην ὀργανικὴν σχέσιν πρὸς τὴν θεμελιώδη βίωσιν τῆς ἀτομικεύσεως καὶ τὴν τελείαν ἐκείνην μόνωσιν, τὰ ὅποια ἐχαρακτήρισαμεν ἐν τοῖς ἐμπροσθεν ὡς θεμελιώδη γνωρίσματα τῆς ἀφύπνιζομένης ἡβῆς. Κατὰ κανόνα ἐπακολουθεῖ βαθεῖα δυσπιστία πρὸς τοὺς γονεῖς εὐθύς ὡς ἀποκαλυφθῇ ὅτι τὸ μυστήριον τῆς ἐνανθρωπήσεως ἐγκείται εἰς τὴν ζώνην τ α ὕ τ η ν ἰ. Ἡ ὄλη ὄντοτης εἰσέλκεται διὰ μιᾶς εἰς τὰ βάθη τῆς ἐνδοσκοπούσης θεωρίας. Ὅπισθεν πάσης ἡδυπαθείας ἢ ὠμότητος ἐν τῇ ἐπιφανείᾳ ἐνυπάρχει μέχρι τοῦ παράφρονος πόθου τοῦ ἐξ ἡδονῆς φονέως τὸ μυστήριον, ἑλληνιστὶ ὁ μυστικισμός. Πᾶσα γενετήσιος βίωσις συλλαμβάνει ὀπισθεν τῆς μέθης τῶν αἰσθήσεων μυστικοπαθές τι. Διὰ τοῦτο στρέφεται ἀεὶ πάλιν ἡ φαντασία πρὸς αὐτήν, ὡσεὶ ὑπῆρχε τι ἐτι ἐκεῖ πρὸς ἀποκάλυψιν. Ἡ φαντασία αὕτε εἶναι ὅλως διάφορος τῆς ἀφελῶς ἐπιθυμούσης, διὰ τῆς ὁποίας ζωγραφεῖ ὁ παῖς τὰς ἀπολαύσεις προσφιλοῦς φαγητοῦ. Ἐν αὐτῇ ἐνυπάρχει πυρετῶδες τι,

τὸ δειλαστικὸν θέλητρον τῆς ἀμαρτωλότητος καὶ τοῦ σατανικοῦ, ὅπερ εἶναι διὰ τοῦτο ἀκριβῶς θελκτικόν, διότι φέρει ἐν ἑαυτῷ τὴν διαρχίαν πεπτωκότων ἀγγέλων.

Ἐνταῦθα κατανοοῦνται νῦν καὶ αἱ ψυχολογικαὶ ἀκτινοβολήσεις, αἵτινες ἀπὸ τῆς γενετησίου ὁρμῆς ἐκπεμπόμεναι χρωματίζουσι ὁλόκληρον τὸν ψυχικὸν βίον. Εἰς τὸν ἔφηβον δὲν ἀποκαλύπτεται μόνον μέρος τῆς κεκρυμμένης τέως κοσμικῆς συναρτήσεως, ἀλλὰ ἐντελῶς νέα πλευρὰ ἐν αὐτῷ τῷ ἰδίῳ. Φαντασθῶμεν πάλιν ἐντύπωσιν θὰ προῦξένοι εἰς ἡμᾶς ἐὰν μετὰ πολυετῆ ἀθώαν συμβίωσιν μεθ' ἡμῶν αὐτῶν ἀνεκαλύπτομεν ἡμέραν τινὰ ἐν ἡμῖν τι ἐντελῶς ξενοφανές καὶ ξενότροπον. Τότε καταλαμβάνει τις τὴν ἐπανάστασιν, τὴν ὅποιαν προκαλεῖ εἰς τὰς νεαρὰς ψυχὰς ἡ ἦβη. Ὁ κλονισμὸς εἶναι ἀφαντάστως ἰσχυρὸς. Πᾶν ὅ,τι ἐσχηματίσθη καὶ ἐπετεύχθη μέχρι τοῦδε τίθεται ἐν ἀμφιβόλῳ, καὶ δὴ τοσοῦτῳ μᾶλλον ὅσῳ περισσότερον ἀκώλυτα ἐκσποῦν τὰ νέα κύματα ἐπὶ τῆς παλαιᾶς γῆς. Πράγματι πρέπει νὰ διεγείρῃ φρίκην τὸ συναίσθημα τῆς τηλικαύτης αἰφνιδίας μεταβολῆς· πρέπει νὰ εἰσάγῃ δυσπιστίαν εἰς τὰς πρὸς τὸν ἄνθρωπον σχέσεις καὶ ἀποξένωσιν εἰς τὴν πρὸς πάντα τὰ πράγματα συνάφειαν. Ὡς συμβαίνει κατόπιν μεγάλης ἀπογοητεύσεως, μένει τις μόνος μετὰ τοῦ ἑαυτοῦ του.

Οὕτω ἡ μυστικότης τοῦ νέου βίου γεννᾶται ἐκ τοῦ ἀποκαλυφθέντος, ἀλλὰ μὴ ἐπιγνωσθέντος ἔτι μυστηρίου. Ἡ γενετήσιος αἰσχυνηλία δὲν εἶναι ἐπίκτητός τις σεμνοτυφία, ἀλλὰ ὀφείλεται εἰς τὸν περὶ οὗ ὁ λόγος χαρακτῆρα τοῦ βιώματος. Ἄλλὰ καὶ οἱ ἄλλοι φρουροί, οἱ ὅποιοι ἀνίστανται ἐντὸς τοῦ ἰδίου ἐνδομύχου βίου πρὸς προφύλαξιν ἀπὸ τῶν ξένων βλεμμάτων, συνέχονται πρὸς τὴν μυστικότητα ταύτην βαθυτάτων διεγέρσεων. Μόνον ἀγνή μεγάλη ἀγάπη—ἡ ὁ θάνατος—δύναται νὰ ἀπολυτρώσῃ πάλιν ἀπὸ τῆς εἰρκτῆς ταύτης, ἀφ' οὗ ἀπαξ εὔρεθῶμεν ἐν αὐτῇ. Δὲν ἐκδηλοῦται μόνον ὡς ἀπαισιοδοξία, ὡς κοσμικὴ ἀγῶνία (ἐξησθενωμένη ὡς κοσμικὸν ἄλγος καὶ μελαγχολία), ἀλλ' ὡς βαθύρριζος φόβος τῶν ἀνθρώπων ἐξικνούμενος εἰς κύβριως ἐχθρότητα πρὸς τοὺς ἀνθρώπους (ἐξησθενωμένος ὡς δειλία, ἀμηχανία). Ἡ γνώμη, καθ' ἣν ψυχικὸν ἐλατήριο τοῦ ἀυνανισμοῦ

εἶναι ὁ φόβος τοῦ μεθ' οὗ θὰ ἐτελείτο ἡ συνουσία, ἐνέχει τι τὸ ὀρθόν. Ἀλλὰ δὲν εἶναι μόνον ὁ ἀνδροπρεπῆς φόβος τῆς ἐξαρτήσεως, ἀλλὰ ὁ φόβος τοῦ νὰ συμμερισθῇ τις τὸ μυχαίτατον καθόλου μετὰ ἀτόμου, ὅπερ δὲν εἴμεθα ἡμεῖς αὐτοί. Καὶ ἐνταῦθα τὴν ἀπολύτρωσιν τελεσιουργεῖ μόνον γνησία ἀγάπη.

Κατὰ τὴν ψυχολογικὴν ἀνάλυσιν τοῦ γενετησίου βίου τῶν ἐφήβων δέον νὰ διακρίνωμεν αὐστηρῶς μετὰ τοῦ γενετησίου διαφέροντος καὶ τῆς γενετησίου ἐπιθυμίας. Μέση μετὰ τῶν δύο κεῖται ἡ γενετήσιος φαντασία. Τὸ γενετήσιον διαφέρον, μεμονωμένως ἐξεταζόμενον, ἀνήκει εἰς τὴν θεωρητικὴν πλευρὰν τοῦ πνευματος. Θέλου νὰ σχηματίσουν σαφῆ παραστάσιν τῶν νέων γεγονότων, τῶν ὁποίων αἰσθάνονται ὅτι τόσον πολὺ συμμετέχουν διὰ τοῦ ἰδίου αὐτῶν βίου. Εἰς πεῖσμα πάντων τῶν φίλων τῆς γενετησίου διαφωτίσεως δέον νὰ ἐξαρθῇ, ὅτι ἡ ἀδιαταράκτως χωροῦσα ψυχικὴ ἐξέλιξις πρὸ τῶν κυρίως ἐτῶν τῆς ἡβῆς φαίνεται ὅτι δὲν ὀδηγεῖ εἰς γνῶσιν τοῦ φαινομένου τῶν γενετησίων. Ὑπάρχει παιδικὴ περιέργεια εἰς ταῦτα ἀναφερομένη, ἀλλὰ αὕτη διαρκεῖ τόσον ὅσον συνηθίζει νὰ διαρκῇ ἐν γένει παρὰ τῷ παιδί. Τὸ διαφέρον ἀποτρέπεται εὐκόλως ἀπὸ τῶν πραγμάτων τούτων, κατευθυνόμενον ἐπὶ ἄλλα. Περὶ φροντιστὴς μήτηρ, ἡ ὁποία διὰ λεπτοῦ τρόπου εἶχεν ἀνακοινῶσει εἰς τοὺς υἱοὺς τῆς πρὸ τοῦ δεκάτου ἔτους τῆς ἡλικίας των τί συμβαίνει ὡς πρὸς τὴν γέννησιν τοῦ μικροῦ ἀνθρώπου, ἐδέησε νὰ διαπιστώσῃ μετ' ἐκπλήξεως βραδύτερον, ὅτι εἶχον λησμονήσει ἐντελῶς τὴν μεγάλην ἀποκάλυψιν. Συχνὰ φροντίζουν οἱ συμπαίκτορες ἵνα ἡ ἄγνοια ἐκδιωχθῇ ἐνωρίς, ἀλλὰ συνειθίζουν ὁμοίως νὰ εἶναι σαφέστεροι ἢ ὅσον χρεάζεται.

Ἐν ψυχολογικῇ ἐκθέσει δὲν ὑπάρχει χῶρος πρὸς ἠθικὰς καὶ παιδαγωγικὰς πραγματείας. Ἡ ἀκόλουθος λοιπὸν παρατήρησις δὲν γίνεται ἐν παιδαγωγικῷ πνεύματι· προβάλλει ὁμοίως θέμα πρὸς ἔρευναν, ὅπερ κέκτηται μεγάλην παιδαγωγικὴν σπουδαιότητα. Ὅταν παρατηρῶμεν ὅτι ὑπὸ ἐξαιρετικὸς τινὰς ἄρους, τ.ἐ. ἐν τῷ βίῳ τῆς φύσεως ἢ ἐν πνευματικῷ περιέχοντι μὴ ἡδυπαθεῖ καὶ συντεταγμένῳ — γνωρίζω καλῶς ὅτι δὲν δύναται τις νὰ εἴπῃ ἀντὶ τούτου ἀπλῶς «παρὰ τοῖς ἀγρίοις λαοῖς» ἢ «παρὰ τοῖς χωρικοῖς» — ἡ γνῶσις τοῦ φαινομένου τῆς γενετησίου ζωῆς ἀναφαίνεται πολὺ ἀργά,

ένιοτε μόλις μετὰ παρέλευσιν ἐτῶν ἀπὸ τῆς ἐκδηλώσεως τῶν ἐξωτερικῶν συμπτωμάτων, ἄπερ ἀδύνατον νὰ διαφύγουν τὴν προσοχὴν τῶν περὶ ὧν πρόκειται, εἶναι φυσικὸν νὰ γεννᾶται ἡ ὑπόνοια ὅτι κατὰ τὸ μυστικὸν σχέδιον τῆς φύσεως ἡ γνῶσις δὲν ὠριμάζει πρὶν ὠριμάση ἡ οἰκεία καθόλου βίωσις. Ἐν τῇ ψυχῇ τῆς ὄλως ἀπείρου ἐφήβου ἀφυπνίζεται ἡ πλήρης γνῶσις περὶ τοῦ γυναικείου αὐτῆς προορισμοῦ ἴσως ἀμα τῇ ἀδαιρέτῳ, σωματικῇ καὶ συγχρόνως ψυχικῇ συνολικῇ πράξει τῆς νυμφικῆς περιπτύξεως, ἡ ὅποια διαφωτίζεται καὶ ἐξευγενίζεται ὑπὸ μιᾶς μεγάλης ἀγάπης. Ὑπὸ τὰς ἡμετέρας συνθήκας ἡ περίπτωσις αὕτη ἐμποιεῖ τὴν ἐντύπωσιν ἀπλῆς ἐκ τῶν προτέρων κατασκευῆς. Τὸν κανόνα ἀποτελεῖ ἡ πρόωρος ἀνάπτυξις, δὲν ἐλλείπουν δὲ ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸ γυναικεῖον φύλον καταστρεπτικαὶ καθυστερήσεις, διότι οὕτε ἡ ἀγάπη οὕτε ἡ γενετήσιος διάθεσις ἀφυπνίσθησαν κατὰ τὴν πρώτην νύκτα τοῦ γάμου. Ἄλλ' ἡ ἀποδοχὴ τῆς ἰδανικῆς ἐκείνης περιπτώσεως φωτίζει δι' ἐντόνου φωτὸς ἐν τοῦλάχιστον γεγονόσ, ὅτι δηλαδὴ πᾶσα πρόωρος ζήτησις καὶ ἔρευνα τοῦ γενετησίου προβλήματος παραμένει διὰ τοῦτον τὸν λόγον «κενή», διότι κινεῖται μόνον περὶ τὸ θεωρητικὸν μέρος, ἐν ᾧ τὸ τὴν θεωρίαν ἀποπληροῦν ἰσχυρὸν ψυχικὸν βίωμα ἐλλείπει ἔτι. Ἐν τούτῳ ἐγκεῖται, ἄς ἐννοηθῇ σαφῶς, τὸ γενετήσιον πρόβλημα τῆς ἐφηβικῆς ἡλικίας. Ὁ ἐφηβος ἀμφοτέρων τῶν φύλων βλέπει μόνον κατὰ τὸ ἡμισυ τὸ πρᾶγμα καὶ βιοῖ αὐτὸ μόνον κατὰ τὸ ἡμισυ. Οὐδὲν θαῦμα, εἰς τὴν ἔρευνα οὐδέποτε τελειώνῃ καὶ εἰς οὐδεμίαν καταντᾷ ἀνάπαυλαν.

Εἴτε τὸ ἐρώτημα πηγάζει ἐκ τῶν ἔνδον εἴτε διεγείρεται δι' ὑπαινεγμῶν ἐκ τοῦ ἐξω κόσμου, ὁ ἐφηβος, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸν παῖδα, δὲν ἀπαλλάττεται πλέον τοῦ προβλήματος τούτου. Αἱ σκέψεις του περιστρέφονται ἀδιαλείπτως γύρω ἀπὸ τὴν ἀνατομίαν καὶ τὴν φυσιολογίαν τῶν συμβαινόντων περὶ τὴν συνουσίαν καὶ τὴν τεκνογονίαν. Ἡ γενετήσιος φαντασία, ἐνίοτε δὲ καὶ ἡ περιέργεια, μετέχει τῶν «σπουδῶν» τούτων. Τὰ παραδοξότατα φαντασιοκοπήματα συγκροτοῦνται ἐν τῷ κρυπτῷ ἢ ἀπὸ κοινοῦ, ἵνα ἀναπληρώσουν τὰ κενὰ τῆς γνώσεως. Φυλλομετρεῖται τὸ ἐγκυκλοπαιδικὸν λεξικὸν καὶ καταβροχθίζονται ἀμφιβόλου ποιότητος

διαφωτιστικά βιβλία. Ἀόριστοι ὑποθέσεις ἐνεργοῦν συχνὰ ἐκ τοῦ ὑποσυνειδήτου ὁρμώμενοι ὡς ἐπισχέσεις καὶ ἔμμονοι ἰδέαι. Ἐνίοτε ὁ κυκεὼν οὗτος τῶν ἰδεῶν ἐγκαθίσταται σταθερῶς ἐπὶ ἔτη ἐν τῇ συνειδήσει καὶ διαταράσσει τὴν ὑγίαν συνόλου τοῦ ψυχικοῦ βίου. Πολλοὶ τῶν ἐφήβων ἰδίᾳ, παρὰ ταῖς ὁποίαις δὲν εἶναι ἀκόμη δυνατόν νὰ ὑπάρχη κατὰ προαίσθησιν ἡ μητρικὴ βίωσις τῆς μακαριότητος, συλλαμβάνουν τὰς τρομερωτέρας τῶν παραστάσεων περὶ τῆς πράξεως τῆς συνουσίας καὶ τῆς γεννήσεως. Οἱ ἄρρενες κατορθοῦν τοῦλάχιστον νὰ ἀντιλαμβάνωνται τὸ ὄλον φαινόμενον ἐξωτερικώτερον ἔτι ἢ ὅσον ἐδέχοντο δι' ὄλου τοῦ βίου ἰατροὶ τῆς παλαιᾶς σχολῆς. Λίαν διδακτικὸν βλέμμα ἐντὸς τῆς ἀδιαπτώτου ταύτης ἐρεύνης καὶ ταλαιπωρίας ἐπιτρέπει νὰ ρίψωμεν καὶ πάλιν τὸ «Tagebuch eines halbwüchsigen Mädchens» ὑπερ εἰς ἐμέ τοῦλάχιστον φαίνεται ἐντελῶς τυπικὸν διὰ τοὺς κύκλους τῶν μεγαλοπόλεων (ἐν ᾧ ἡ ἀγροτικὴ νεολαία εὐρίσκει ἐνωρίτερον τὴν ὁδὸν πρὸς ὀρθὰς φυσιολογικὰς γνώμας διὰ τῶν περὶ τὰ φυτὰ καὶ τὰ ζῶα παρατηρήσεων αὐτῆς (ἀναμνηστέον τὰς παιδικὰς ἐντυπώσεις τοῦ Fröbel). Περιορίζομαι εἰς ὡμὴν περιπτωσιν: αἱ δύο φίλαι πιστεύουν ὅτι ἀνεκάλυψαν ὅτι ἡ παιδαγωγὸς πάσχει βαρέως τὴν ψυχὴν ἐνεκα τῶν προσδοκωμένων συνεπειῶν ἐρωτικῆς τινος σχέσεως. Τὸ ἐγκυκλοπαιδικὸν λεξικὸν παρέχει εἰς αὐτάς τὴν γνῶσιν ἐκτρωτικῶν μέσων. Γράφουν λοιπὸν εἰς αὐτὴν ἀνώνυμον ἐπιστολὴν, διὰ τῆς ὁποίας «διαφωτίζουν» αὐτὴν —ἐκ φιλανθρωπίας— περὶ τῆς σωτηρίας ταύτης διεξόδου. Φαίνεται ὅτι δὲν εἶναι δυνατόν νὰ φαντασθῇ τις μεγαλύτερον βαθμὸν φαυλότητος. Ἐγὼ οὐδεμίαν βλέπω ἐνταῦθα φαυλότητα, ἀλλὰ μόνον ἄπειρον ψυχικὴν ἀνάγκην.

Πολλοὶ πιστεύουν, ἐπικαλούμενοι μάλιστα τὸν τραγικὸν θρῆνον τῆς Wendla ἐν τῷ «Frühlings Erwachen»: «Μητέρα διατί δὲν μοῦ τὰ εἶπες ἐνωρίτερα ὅλα αὐτά;», ὅτι διὰ σαφοῦς ἐκθέσεως τῶν πραγματικῶν δεδομένων δύναται νὰ προληφθῇ ὅλη αὐτὴ ἡ δυστυχία. Πιστεύουν ὅτι διὰ τῆς γενετησίου διαφωτίσεως θὰ ἄρουν τὴν γενετήσιον ἀνάγκην καὶ πᾶσαν τὴν παρεκτροπὴν. Οὐδαμῶς ἀπορρίπτω τὴν σοβαρὰν καὶ τῶν εὐθυνῶν ἑαυτῆς συνειδήσιν ἔχουσαν διαφώτισιν διὰ τὰ ἔτη, κατὰ τὰ ὅποια ἔχει ἤδη ἀφυπνισθῇ

ἡ γενετήσιος περιέργεια (ἢ ἡ ἐπιθυμία). Ἀμφιβάλλω ὁμως ἂν τὰ πάντα ἐπετεύχθησαν δι' αὐτῆς. Διότι καὶ ἀνεξαρτήτως τοῦ γνωστοῦ γεγονότος, ὅτι δηλ. αἱ φυσιολογικαὶ γνώσεις καὶ αἱ ἰατρικαὶ νοηθεσῖαι δὲν εἶναι εἰς θέσιν νὰ ἀποτρέψουν τὴν ἰσχὺν τῆς ὀρμῆς, οὐδέποτε δύναται νὰ ἄρῃ ἡ διαφώτισις τὸ ἐν αὐτῇ περιεχόμενον σφάλμα, ὅτι δηλ. κατορθώνει μὲν νὰ καταστήσῃ προσιτὰ εἰς τὸν νοῦν τὰ ἐξωτερικὰ φαινόμενα, ἀλλ' ὅτι δὲν εἶναι εἰς θέσιν νὰ παράσῃ μετ' αὐτῶν καὶ τὰ καθαρὰ καὶ βαθέα συναισθηματά, ἅπερ ἐμψυχῶν ἐκ τῶν ἐνδον τὰ φαινόμενα ταῦτα, πληροῦν αὐτὰ ἰθανικοῦ νοήματος καὶ περιβάλλουν διὰ τῆς εὐγενείας τοῦ ὑψίστου περιεχομένου τῆς ζωῆς. Κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς ἡβῆς δὲν δύναται ἀκόμη νὰ προαισθανθῇ ὁ ἔφηβος ἀμφοτέρων τῶν φύλων τὰ βάθη ταῦτα. Διὰ τοῦτο ἡ μονομερῶς νοησιαρχικὴ αὐτοῦ πάλῃ πρὸς τὸ πρόβλημα παραμένει ἀπελπὶς καὶ πάντοτε ἐπικίνδυνος.

Ἄλλὰ δὲν πρόκειται περὶ νοητικοῦ μόνον ἀγῶνος. Ἰσχυρὰ συναισθηματικὰ στοιχεῖα ἀναμειγνύονται καὶ πληροῦν ἐντυπωπωσιακοῦ περιεχομένου τὸ ὅλον σύμπλεγμα τῶν ἐρωτήσεων. Ἡ φαντασία περιστρέφεται διαρκῶς παρά τισι τῶν ἐφήβων περὶ τὸ ἐν τοῦτο σημεῖον μετὰ μάλιστα μονοτόνου ὁμοιομορφίας. Ἀπὸ τῶν θελγόντων, πολλάκις ἡδυπαθῶν πλασμάτων τῆς φαντασίας ὀδεύονται ψυχικαὶ ὁδοί, αἵτινες αὐτὸ τοῦτο καταχώννυνται βαθέως εἰσδύουσαι καὶ ὀρίζουν διαρκῶς τὴν φορὰν τῆς συνειδήσεως. Ὑπὸ τοιούτων φοβήτρων ταλαιπωρούμεναι ὀμνύουν αἱ κόραι νὰ μὴ ὑπανδρευθοῦν ποτέ· οἱ ἄρρενες φαντάζονται τὴν γενετήσιον ἐνέργειαν ἄνευ οἴουδῆποτε ἔρωτος. Ἄλλ' ἐὰν παρά ταῦτα ὑπερισχύσῃ ἡ γενετήσιος ἐποψίς, ὁ μεταξὺ γενετησίου διαθέσεως καὶ ἔρωτος χωρισμός, τὸν ὅποιον εὖρομεν ἀποτελοῦντα τὸ χαρακτηριστικὸν γνώρισμα τῆς ἐφηβικῆς ἡλικίας, δύναται νὰ ἀποβῇ ἐπικίνδυνος. Θὰ ἦτο ὁμως σφάλμα νὰ ἰσχυρισθῇ τις ὅτι ἐνταῦθα ἐπεκράτησε τὸ καθαρῶς κτηνώδες. Ἐὰν ὁ ἄνθρωπος ἦτο πράγματι κτήνος, μόνις θὰ εἶχομεν κρίσιν ἐνταῦθα. Τὸ κρίσιμον, τ. ἔ. τὸ πυρετώδες, καυματώδες, αἰεὶ πάλιν θέλγον δὲν ἐκπορεύεται ἐκ τῆς φυσικῆς πλευρᾶς, ἀλλ' ἐκ τῶν συνοδευόντων συμπλεγμάτων τῆς φαντασίας, τὰ ὅποια ὅλον ἐν περισσώτερον καλύπτουν διὰ πέ-

πλου πάντα τὰ σχετικά, ἵνα ἔπειτα ἀποκαλύψουν αὐτὰ μετὰ διπλῆς ἡδυπαθείας. Ἐνὶ λόγῳ, ἡ ψυχὴ εἶναι ἐκείνη, ἣτις δὲν τελιώνει μετὰ τοῦ εἶδους τούτου τῶν βιωμάτων. Καὶ ἀντιστοίχως πρὸς τοῦτο, δὲν γίνεταί κατάχρησις μόνον τῶν λειτουργιῶν τοῦ σώματος, ἀλλὰ τῶν ψυχῶν. Πᾶσα «ἐκλέπτυνσις» τῶν ἀπολαύσεων ἐν τῇ ἀμφιβολῷ ἐννοίᾳ τῆς λέξεως πηγάζει ἐκ τῆς συμμετοχῆς τῆς ψυχῆς. Ἄνευ αὐτῆς θὰ ὑπῆρχε «Ἄγαν» καὶ «Βλαβερόν», ἀλλ' οὐδέποτε «Εὐγενές» καὶ «Χυδαῖον».

Οὐδὲν ἀγονώτερον δύναται νὰ φαντασθῇ τις τῆς συγκεντρώσεως ταύτης πάντων τῶν ὀνείρων, σκέψεων καὶ ἐπιθυμιῶν εἰς τὴν γενετήσιον πλευράν. Ἡ ζωὴ περιστρέφεται ἐν κύκλῳ ἄνευ τέλους. Μετὰ πυρέσσοντος πόθου διερευνῶνται μυθιστορήματα καὶ θεατρικὰ ἔργα, ἵνα εὑρεθοῦν τυχὸν σχετικά πρὸς τὸ θέμα τοῦτο. Κατὰ φαντασίαν ἱκανοποιήσεις ἀποκρύπτουν πάντοτε τὴν φυσικὴν ἀνικανότητα καὶ αἰτιολογοῦν αἰεὶ μᾶλλον τὴν ψυχικὴν. Ὁ Gottfried Keller μνημονεύει εἰς τὸν «Grünen Heinrich» φιλαναγνώστιδα οἰκογένειαν, τῆς ὁποίας τὰ θήλεια μέλη κατεστράφησαν διὰ παντός διὰ τοιαύτης ἀναγνώσεως ρυπαρῶν ἔργων. Ἡ τύχη πολλῶν ἐφήβων εἶναι παραπλησια. Ἐνταῦθα εἶναι δυνατὸν νὰ βοηθήσουν μόνον ἰσχυρὰ ἰδανικὰ ἀντίρροπα, τὰ ὁποῖα ὁμως δέον νὰ διεγερθοῦν πρὸς τῆς μέθης ἐκείνης. Φύσεις περισσύτερον πνευματικαὶ κλῶθουν ἑαυτὰς ἐντὸς ἀλλοκότου, αὐτοποιητοῦ μεταφυσικῆς τῆς γενετήσιου ἀγάπης. Παρὰ ταῖς λοιπαῖς γενναῖται ἐκ τοῦ ἐρεθισμοῦ τῆς φαντασίας ὁ πραγματικὸς πόθος καὶ ἐκ τῆς στιγμιαίας ἱκανοποιήσεως ἐπαναπίπτουν εἰς τὴν κενὴν ἐπώασιν καὶ εἰς τὰ ἡδυπαθῆ των ὀνείρα.

Ἡ ἐκκένωσις τῶν ἀφορήτων τούτων ψυχικῶν ἐντάσεων τελεῖται πρὸς τὸ σημεῖον τῆς ἐλαχίστης ἀντιστάσεως. Ἡ παρεχομένη τυχὸν εὐκαιρία πρὸς πρῶϊμον γενετήσιον σχέσιν μετὰ τοῦ ἑτέρου φύλου χρησιμοποιεῖται, ἐφ' ὅσον ἡ σώζουσα ἀηδία ἢ ἀπὸ τῆς ἐρωτικῆς πλευρᾶς πηγάζουσα δὲν προφυλάττει κατὰ τὴν κρίσιμον στιγμὴν. Τὸ διὰ τὸν ἔφηβον χεῖριστον ὁμως εἶναι, ὅταν ἐν ἀπροφυλάκτῳ τινὶ στιγμῇ ἐκλέγεται τὸ ἀντικείμενον βαθυτέρον τινὸς ἐρωτος πρὸς γενετήσιον ἀπόλαυσιν. Ἐπὶ τῆς ἐσωτερικῆς ταύτης ἀναληθείας (διότι τὰ δύο ἐκεῖνα τελοῦν ἔτι διακεκριμένα ἀλλή-

λων) θρυμματίζεται τὸ κράτιστον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ. Ὁ ἰδανικὸς κόσμος συνετρίβη τότε καὶ κατὰ κανόνα δὲν δύναται πλέον νὰ ἐπανιδρυθῆ.

Ἄλλ' ἡ πρόωρος γενετήσιος μεϊξίς σπικνιώτατα μόνον οφείλεται εἰς τοιαύτην ἀμεσον ἐνέργειαν τῆς γενετησίου ὁρμῆς. Ἡ αἰσχυνηλία τῆς νεαρᾶς ψυχῆς θὰ ἀπετέλει ἔτι παρὰ τὴν ἐπελθοῦσαν δηλητηρίασιν τῆς φαντασίας ἀρκετὴν προφύλαξιν, ἐὰν μὴ συνήρουν παρορμῶντες ἄλλοι παράγοντες. Παρὰ τοῖς προσηβῶσι παισὶ οὗτοι εἶναι ἡ φιλοδοξία ὅπως ἀποδείξουν ἐμπράκτως τὸν ἀνδρισμὸν αὐτῶν, παραπλάνησις ὑπὸ πρεσβυτέρων, οἵτινες θεωροῦν τὸ τοιοῦτο πολλοῦ ἀξίον, καὶ πρὸ πάντων αἱ ἐν τισι κοινωνικαῖς τάξεσι κρατοῦσαι ἐκφυλοὶ προλήψεις, ὡς ἡ πίστις, ὅτι ὁ ἔφηβος οφείλει νὰ ἔχη «σχέσιν» ἢ ὅτι λόγοι ὑγείας ἀπαιτοῦν τοῦτο. Παρὰ ταῖς κόραις οὐδέποτε σχεδόν, κατὰ τὴν μαρτυρίαν τῶν πείραν κεκτημένων, ἐπέχει θέσιν πρωτεύοντος παράγοντος τὸ ἀκαταδάμαστον τῆς γενετησίου ὁρμῆς, ἀλλ' ἡ παρασύρουσα «φίλη», ἡ ὁποία ἔχει ἤδη πείραν τῆς ζωῆς, ἡ πρὸς καλλωπισμὸν ροπή, ματαιοδοξία καὶ ζήτησις ἀπολαύσεων, τέλος καὶ ἀφελῆς τις ἐνδοτικότητα ἐναντι τοῦ βιάζοντος ἀνδρός, ἡ ὁποία μεταφέρεται εἰς εὐγενέστερα ἐλατήρια, λ. χ. τὴν νεωτέραν «περὶ ἀπολυτρώσεως θεωρίαν», καὶ ὅμως τὸ πλεῖστον ἐμπλέκεται διὰ παντὸς εἰς τὸ ἀγενὲς ἢ χυδαῖον.

Δὲν τολμῶ νὰ ἀπαντήσω γενικῶς εἰς τὸ ἰατρικὸν ζήτημα περὶ τοῦ ἀν' ἡ ἐγκράτεια εἶναι βλαβερὰ διὰ τὸν ἄνδρα. Βέβαιον νομίζω μόνον ὅτι ὁ στοιβασμὸς τῆς ὁρμῆς, ὅταν ἀφήσωμεν νὰ αὐξηθῆ μεγάλως ἡ ἰσχύς αὐτῆς, γεννᾷ ὀδυνηρὰς ἐντάσεις τῶν νεύρων καὶ δυσθυμίαν, δύναται δὲ μάλιστα καὶ νὰ προκαλέσῃ ἀνικανότητα πρὸς ἄλλην ἐργασίαν. Ὁ τρόπος τῆς κατὰ τούτων ἀντενεργείας ἀνήκει εἰς τὴν παιδαγωγικὴν τῆς γενετησίου ὁρμῆς. Ἐν πάσῃ περιπτώσει οὐχὶ ἀπὸ τῆς μιᾶς ἡμέρας εἰς τὴν ἄλλην καὶ οὐχὶ διὰ τούτου ἢ ἐκείνου τοῦ μέσου, ὅταν ἡ γενετήσιος ὑπερέντασις εἶναι ἀπαξ παροῦσα, ἀλλὰ μόνον διὰ τῆς μετ' ἐντατικῆς ἐνεργείας ἀναλήψεως τοῦ ὁλοῦ σωματικοῦ καὶ ψυχικοῦ βίου. Μόνον ψυχὴ πεπληρωμένη γνησίου ἀξιολογικοῦ περιεχομένου θὰ δυνηθῆ νὰ ἀποδειχθῆ «γενναία» ἐναντι τῆς καταστάσεως ταύτης.